

Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fauske, 02.09.2024

Dette brevet sendes på vegne av BirdLife Nordland og Naturvernforbundet i Nordland.

Klage på vedtak om tillatelse til forurensende virksomhet på lokalitet Verholmen i Meløy kommune.

Vi viser til Statsforvalteren i Nordlands (heretter Statsforvalteren) vedtak i sak 2021/7445 der Fish Farm International AS gis tillatelse til forurensende virksomhet på lokalitet Verholmen i Meløy kommune. Vedtaket er fattet etter en klagebehandling der Statsforvalteren først avsto søknaden av 15.03.2024 på grunn av store miljøkonsekvenser.

FNF Nordland, med tilslutning fra BirdLife Nordland, Naturvernforbundet i Nordland og NJFF Nordland, påklager herved vedtaket.

Bakgrunnen for klagen

Statsforvalteren legger til grunn at «*Samfunnsnyttene med potensialet for å både tilføre og opprettholde arbeidsplasser, bosetting, lokalt næringsliv og offentlige tjenester vurderes her som overveiende stor og avgjørende i denne saken, og vi gir derfor tillatelse etter forurensningsloven, men i første omgang med en lavere produksjonsramme enn det som er omsøkt.*»

FNF Nordland mener det er flere uklarheter rundt hvordan Statsforvalteren definerer og verdisetter de samfunnsmessige fordelene. Og på den andre siden er det veldig uklart hvordan de miljømessige ulempene (miljøutfordringene og naturtapet) er definert og verdisatt. Usikkerheten kommer frem i vedtaket der Statsforvalteren skriver at «*det er en stor utfordring å veie hensynene mellom fortsatt bosetting i utkantområder opp mot ivaretagelse av sårbar natur.*» Videre skriver Statsforvalteren at tiltaket vil bety «*anslagsvis 15 ansatte, som forventes å bo på Bolga*». Statsforvalteren referer blant annet til en artikkel i Avisa Nordland, der en lokalperson sier at oppdrettsanlegget som allerede er der ikke er tilstrekkelig, fordi oppdrettsnæringen ikke sysselsetter «*så mange som man kanskje skulle tro*».

Vi mener at den demografiske trenden/utfordringen som Statsforvalteren legger til grunn i sin begrunnelse, ikke er unik for Bolga-samfunnet. Tvert imot så gjelder dette mange samfunn med inngrepsfri og sårbar natur. Vi mener at det er mangelfullt redegjort for hvorfor Bolga-samfunnet

skiller seg sånn ut, jf. vedtaket «*Samfunnsnyttene ved et slikt landbasert anlegg er påregnelig og lik som et annet landbasert akvakulturanlegg isolert sett, men fordelene for Bolga-samfunnet og Meløy kommune er spesielle og gir grunnlag for å likevel innvilge tillatelse etter forurensningsloven.*»

Vi mener Statsforvalteren strekker skjønnsutøvelsen altfor vidt som forurensningsmyndighet i denne saken. Den demografiske trenden/utfordringen gjelder som nevnt ikke bare for Bolga-samfunnet, men de aller fleste kommuner i Nordland. Statsforvalteren baserer sitt vedtak på de inntømte klagene, men med ingen henvisning til fagrapporter og andre kilder som kan forklare samfunnsutviklingen med forslag til løsninger på samfunnsutfordringene.

Statsforvalterens vektlegging og interesseavveining oppfattes derfor som ubalansert og sviktende. Det innvilges en utslippstillatelse for 4 000 tonn - uten at økonomien i dette svares ut, eller sannsynligheten for at den demografiske trenden snur ved å tillate ytterligere, miljøbelastende oppdrett og naturinngrep. Utslipet kommer dessuten i tillegg til eksisterende utslipp fra det andre oppdrettsanlegget ved Bolga. Statsforvalteren har ikke beregnet samfunnskostnadene som følge av miljøbelastningen fra tiltaket, med tap av naturmangfold og økosystemtjenester. Utslippene vil også være i strid med miljømålene i vannforskriften. Det er heller ikke foretatt vurderinger opp imot FNs bærekraftsmål, og vurderinger av den økologiske og sosiale bærekraften. Det svekker tilliten til forvaltningen når den brede samfunnsvurderingen, med henvisninger til faglige kilder, uteblir i vurderingen av samfunnsnyttene.

Statsforvalteren skriver at de ser positivt på utviklingen av landbasert fiskeoppdrett og at «*Kunnskapsutvikling om nye teknologier innebærer imidlertid alltid en viss usikkerhet om mulige konsekvenser, og vi mener at den her omsøkte produksjonsformen ideelt sett burde testes ut i områder med mindre risiko for større skader for miljøet.*» Hadde Statsforvalteren i større grad redegjort for de øvrige samfunnsulempene i interesseavveiningen, så kunne det hatt betydning for utfallet i saken og for fremtidig praksis. Da kunne nye teknologier i større grad blitt prøvd på gråe arealer og områder som er påvirket av inngrep fra før. I utredningen Laks på land¹ som åpnet for gratis konsesjoner kommer det godt frem at man ser for seg større anlegg på gråe arealer - ikke holmer og øyer i skjærgården langt unna infrastruktur. Utslippstillatelsen med tilhørende vilkår vil på ingen måte bidra til å styre fremtidig, landbasert oppdrett til disse områdene. Og tillatelsen kommer i tillegg til øvrige, konvensjonelle oppdrettsanlegg med store utslipp til miljøet og utfordringer med lakselus. Presedensvirkningen av Statsforvalterens vedtak vil kunne bety at Statsforvalteren kan fortsette å tillate tilsvarende, forurensende tiltak, på sviktende grunnlag.

Kunnskapsgrunnlaget

Forurensningsloven stiller klare krav til KU og kunnskapsgrunnlag på lik linje med øvrige regelverk. Saken er mangelfullt opplyst etter forvaltningsloven § 17 og heller ikke oppfylder kravene etter forskrift for konsekvensutredning. I denne saken er det flere kunnskapsmangler, blant annet om områdets verdi som funksjonsområde for sjøfugl.

Når det gjelder vurderingene etter føre-var-prinsippet og naturmangfoldloven gir Statsforvalteren selv svært god begrunnelse for å ikke gi utslippstillatelse.

¹ <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Dokumenter/Rapporter/Laks-paa-land-En-utredning-om-egne-tillatelser-til-landbasert-matfiskoppdrett-av-laks-oerret-og-regnbueoerret-med-bruk-av-sjoevann>

Konklusjon

FNF Nordland påklager Statsforvalterens vedtak i sak 2021/7445 der Fish Farm International AS gis tillatelse til forurensende virksomhet på lokalitet Verholmen i Meløy kommune.

Vennlig hilsen

Jens Egil Pedersen
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator

